
CONCIO
AD
CLERUM.

Q D M Q D

AD

C I T I M U R

CONCIO

AD

694.e 16
14

CLERUM LONDINENSEM,

Habita, in

Ecclesia S. ELPHEGI,

MAII XVII. A.D. MDCCIX.

A FRANCISCO ATTERBURY, S.T.P.
Carliolensis Ecclesiæ Decano, & Regiæ Majestati à Sacris Domesticis.

LONDINI,

Typis J. B. Impensis J. BOWYER, ad Insigne
Rosæ in platea Ludgatestreet, juxta Porticum
Occidentalem Ecclesiæ Divi Pauli. 1709.

1700

AD

1700
MAY 10
LONDINIENSIS

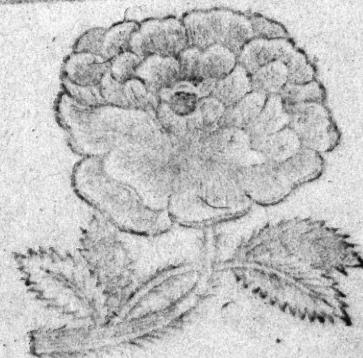
PRINTED IN

ELPHEGI

MAY 10 1700

FRANCIS TREDERET
Gentleman Bookseller & Printer
1700

1700

George III. King of Great Britain & Ireland. 1700
Note in place of signature this is the
George III. King of Great Britain & Ireland. 1700

Reverendis in Christo Fratribus,
S I O N E N S I S Collegii
S O C I I S,
A T Q U E
Ecclesiarum Londinenium
P A S T O R I B U S.

COLLEGII nostri Fundatori
hoc erat propositum, quod & supre-
mis Tabulis testatum reliquit, ut,
celebratis frequentius Cleri Conventibus,
permisistiq; Consiliis, & Evangelicæ Do-
ctrinæ

DEDICATIO.

Et in æ Veritati, & mutuo inter Fratres
Amori optime consuleretur. *Huic Insti-*
tuto ut satisficeret, a Me quidem hac Con-
cione tentatum est; a Vobis autem effe-
ctum, cum, quam Ego, hanc e Sacris
Literis de Regum Jure in Subditos Sen-
tentiam defendendam suscepimus, eidem &
Vos, fraternis animis usquequaque consenti-
entes habuerim. Retulit enim mihi, qui
tum Cætui nostro præsidebat, Vir Inte-
gerrimus, traditam a me e suggesto Do-
ctrinam & comprobasse Vos, &, ut in
publicum exiret, uno ore postulavisse:
quorum alterum cum, Ecclesiæ nostræ, &
Reipublicæ causa, mihi esset gratissimum,
alteri certe non erat repugnandum.

Habete itaque, Viri præstantissimi,
quam expetivisti, Concionem; ea parte
etiam qua prius manca erat, auctam atque
absolutam: quæ enim, a pagina 20 usque
ad 41, Uncis includuntur, cum Orationi,
intra Horæ unius spatiū contrahendæ,
in-

DEDICATIO.

inseri non possent, ut jam Editæ accedērent, curati. Hæc autem, tanquam Ju-
dicio vestro atq; Testimonio munita, Le-
ctori minime exhibeo: eodem tamen filo,
quo ea quæ audivistis, contextā cum sint,
iisdem plane fundamentis subnixa; cæte-
ra qui probaverint, ne hæc improbent, non
est magnopere extimescendum:

Faxit Deus, quæ afferuntur a nobis, ut
stabiendiæ Pauli Doctrinæ, ut tuendæ
Regum Dignitati, Paciq; publicæ conser-
vandæ, ut deniq; tollendis iis, quæ, in re
omnium exploratissima, non absq; Christi-
ani nominis labe, nunc gliscunt, Contro-
versiis, aliquatenus inserviant! Ad isti-
usmodi certe Lites sedandas Vesta omni-
um, Fratres, Consensio, ac communis solli-
citudo, & valuit semper, & valebit pluri-
mum: præsertim, cum Venerandi admo-
dum in Christo Patris nostri, EPISCOPI
LONDINENSIS, Curis atq; Consiliis re-
spondeat. Quæ cum ita sint, Hortatio non:

eff.

DEDICATIO.

necessaria; Gratulatione magis utendum est. Liceat itaq; mihi verbis Ignatianis Vos affari— Τὸ γένος αἰξιονόματον ὑμῶν Πρεσβυτήρων, τὸ Θεῖον αἰξιον, ὃ τοις συντριμμοῖς τῷ Επισκόπῳ, ὃς χορδαὶ πινδαῖροι ἀγορεύονται, ἐν τῇ ὁμονοίᾳ ὑμῶν, καὶ συμφώνῳ αἰγαπῇ Χειρὸς αἰδίσται.

Ut ita semper in rebus ad Deum pertinentibus sentiatis, ita Christianam Veritatem tueamini, Concordiam foveatis, precatur

Conservus vester in Domino
nostro, Christo Iesu,

Franciscus Atterbury.

ROM.

R O M. xiii. 1.

Πᾶς Φυλὴ ἔξωτος τοῦ Χριστοῦ θωτασέως.

*Omnis Anima Potestatibus sublimioribus
subdita fit.*

CONVENIMUS hodierno die, *Fratres* in *Christo Reverendi*, Verbum Dei, dicturus Ego, Vos audituri; quod contra decuit fortasse ab uno aliquo è venerando hoc *Compre-
byterorum cœtu* dici, à me audiri. Verum cùm id muneris, mihi à Viro optimo gravissimóq; demandatum, statuisse non defugere; nihil potius faciendum duxi, quam ut *Officia Civium* erga *Principes*, quatenus ea *Sacris Literis* tradita sunt ac *descripta*, Vobis exponerem. Ecquis enim in *Theologia*, quā mores spectat, Locus feracior atq; uberior? Ecquod *Officii* genus honestius sanctiusve? Ecquod *Argu-
mentum dicendi*, auribus Christianis dignis, aut

accep-

acceptius? quodq; cum majori vel Reipublicæ, vel Ecclesiæ emolumento tractari possit? His præsertim Temporibus, quibus Opiniones de Regum Potestate per vim coercendâ passim in vulgus spargi, passim ab imperitis arripi videmus; ita ut, si reviviseret denuo Paulus, non minori nunc studio à Nobis, ut opinor, contenderet, quām quo olim Romanis præceperit, *ut Omnis Anima Potestatibus sublimioribus subdita sit.*

PRINCIPES observare, colere, vereri; iisq; justa imperantibus omnino parere, inusta præcipientibus non repugnare; hæc erant, quæ inter præcipua Doctrinæ Christianæ Capita, quæ quidem Vitæ bene agendæ inservirent, Discipulis suis tradidisse constat primos Evangelii doctores: idq; variis ac gravibus de causis; adductos scilicet, partim argumenti ipsius pondere atq; utilitate, partim præfensione quādam jam tum impendentium malorum, quibus, vel jubente, vel annuente Magistratu, affligendi essent Christiani; quibusq; nemini obniterentur, ne obsisterent, Apostolicis istiusmodi monitis, tanquam fræno aliquo, erant maturè cohibendi.

INTER eos, qui Christianæ se addixerant Disciplinæ, non defuere quidam, gente Judæi, qui palam profiterentur, Magistratibus Ethnicis nihil quicquam juris esse in Populum Dei. Nonnullorum etiam in mentibus insederat prava quædam de Libertate Evangelicâ Opinio, cuius vi ac virtute

tute eximi se planè putabant ab omni Imperio humano. His Erroribus occurendum erat; strenue autem totisq; viribus propulsandæ, quæ Christiano nomini haud merito impingebantur Calumniæ, ob excitatas aliquando iis in locis, ubi Christi Doctrina tum spargi cœperat, Turbas atq; Seditiones. Intererat, inquam, Religionis Christianæ, has Maculas, quibus aspergi videretur, elui penitus; has etiam Opiniones, utcunq; ineptas, ne forte radices altius agerent, ex hominum animis evelli. Mirandum itaq; non est, si in hâc re multam operam insumerent Apostoli; præcipue Petrus, Paulusq;, quos ipsos violati aliquando erga Magistratum officii reos esse constabat. Hic quippe summum Pontificem (ipsum Reipublicæ Judaicæ, quæ per Romanos licuit, Moderatorem) jam tum de Tribunali ius populo dicentem, convitio incellerat; Ille summi Pontificis Famulo, qui prehendendi Christi causâ unâ cum cæteris à domino missus est, vim apertam intulerat, aurémq; gladio amputârat. Credibile est, hos Apostolorum principes, quod perperam ab illis factum esset, ne forte in Exemplum traheretur, Præceptis suis sedulò cavisse; tantóq; vehementius aliis suassisse, ne Magistribus non obtemperarent, quanto ipsi eâ in re insignius peccassent.

311 U T C U N Q U E hâc sint, id sanè liquet, quæ ad hoc Officii genus pertinent Præcepta, non sine im- petu quodam atq; ardore animi ab iis proferri.

Pauli præsentim, si quando hoc in argumento versetur, altius quodammodo insurgit atq; se erigit Vox; *Omnis*, inquit, *Anima Potestatibus sublimioribus subdita sit*: Eodēq; planè vigore, eodem spiritu, à primo usq; ad octavum hujusce Capitis versiculum decurrit, eādem quasi Apostolicæ Authoritatis fiduciā se effert atq; sustentat ipsius Oratio. *Non est enim Potestas*, ait, *nisi à Deo*; *que autem sunt, à Deo ordinatae sunt*. Itaq; qui resistit Potestati, Dei Ordinationi resistit: *Qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt*. Nam Principes non sunt timori boni operis, sed mali: *Vis autem non timere Potestatem?* Bonum fac, & habebis laudem ex illâ: *Dei enim Minister est tibi in bonum*. Si autem malum feceris, time; non enim sine causâ Gladium portat: *Dei enim Minister est, vindicta in iram, ei qui malum agit*. Ideò necessitate subditi estote; non solum propter Iram, sed etiam propter Conscientiam. Ideò enim & Tributa præstatis; Ministri enim Dei sunt, in hoc ipsum servientes. Reddite ergo omnibus debita; cui Tributum, Tributum; cui Vectigal, Vectigal; cui Timorem, Timorem; cui Honorem, Honorem.

HEC ut, suis locis disposita ac digesta, ordine quodam aptius explicitur; dispiciamus, primò, *Quenam sint illæ Potestates Sublimiores*, quibus hic parendum esse edicitur; deinde, *Quatenus iis, ex mente Pauli, subdi oportear*; postea, *Quibus ad id adigi*

adigi Rationibus nos velit Apostolus; postremum, ad Quos hæc Præcepta pertineant.

SENTENTIAM Pauli, his Capitibus conclusam, ex ipso Paulo potissimum eliciemus; additis insuper, quæ in eandem rem postea differuit Petrus, eâ, uti videtur, ratione, ut, siquid his Pauli verbis subesse videretur *Δυσόντων* (quod tamen vix simplici quispiam ac sincerâ mente prædictus dixerit) id Ipse & distinctius efferret, & fusiùs exponeret, & fortius inculcaret. Sentio quām hæc exiliter & jejunè necesse sit à me dici: Istiusmodi enim sunt, quibus ubertas orationis adhiberi vix potest; quæq; satis ornatè ac splendidè tractari videntur, si modò ita ea doceri contigerit, ut liquidò possint intelligi.

I. **U**t itaq; sensim, & quibusdam quasi gradibus, ad Apostoli sententiam perveniatur, id primò fixum ratumq; sit, Quod de *ἰεροῖς ὑπερεχόοις* hic dicitur, Potestatem *in concreto*, non *in abstracto* sumptam (ut loquuntur Scholastici) spectare; ad Eos quippe, qui cum imperio aliis præsunt, non ad ipsum Imperii Jus referri. “Omnis Anima Potestatis *sublimioribus* subdita sit”, id est, Iis qui legitimâ Potestate sunt prædicti, quiq; deinceps *Principes*, & *Ministri Dei* in *bonum*, & *seculorum* *Vindices* in *Iram* dicuntur; quibusq; *Tributum* reddi

reddi vult Apostolus, *rectigal* pendi. Mutua hæc sunt Regum Civiūmq; hinc, inde, Officia, quæ Personis ita usquequāq; aptantur & congruunt, ut in Rem ipsam, à personā divulsam, cadere non possint. Petrus itaq; certissimus Pauli Interpres, ita hujusce Præcepti vim atq; sententiam aperit, ut nullum dubitationi locum relinquat: *Subditi*, inquit, *estote*—*sive Regi, quasi præcellenti, sive Duci-bus, tanquam ab eo missis.*

Quæ quidem Petri verba Paulinæ Orationi, si cui fortè subobscurā videatur, aliâ etiam ex parte lucem affundent. Satis enim declarant, quod hic præcipitur à Paulo, non ad Illum modò pertinere, qui in summo Imperii fastigio collocatus est, sed ad *Duces ab eo missos*, ad Magistratus infra positos, qui illius vices gerunt, illius Mandata exequuntur, ultra debere extendi. Fatendum est, *υτερέχθων*, quæ dicitur, *ἰεριαν*, Potestatem, quâ nullâ est Superior, præcipue designare; eāmq; Vocem Regi quasi propriam à Petro tributam esse; *βασιλεῖ*, inquit, *ως. υτερέχθων*. Cùm verò eandem Paulus, laxiori sensu sumptam, alibi usurpârit, ubi scilicet Preces fundendas *επιβατιλλων*, *γράμτων* *οἵης* *εν υτερέχθη* *οντων* dixerit; latius patere constat hujusce Vocabulivm, omnēsq; omnium Magistratum Ordines ambitu suo comprehendere. Sive itaq; Pauli Verba rectè expendimus, sive Rem ipsam à Petro explicatam respicimus, certum est, *υτερέχθων* *ἰεριας* ad

ad Eos, qui summâ rerum potiuntur, minimè arctari.

Quod si ita est, si hæc minorum quasi gentium Magistratibus convenient, id etiam inde sequi par est; Apostolum, hic loci, Regum ipsorum Authoritatem tueri, non quâ Leges ferendi, sed quâ jam latae administrandi iis commissa est cura. Utcunq; scilicet *Potestates* hæc *sublimiores*, tum cum in Legibus condendis occupatæ sunt, potissimum emineant, id tameni munera monita Apostoli vix respiciunt: de iis rerum publicarum hic agitur Rectoribus, qui, ne sapienter consulta, temere sint violata, prospiciunt, qui Cives in Officio continent, qui Justitiae habenas temperant, qui suum cuiq; tribuunt, bonis favent, in improbos gladium stingunt. Hæc quidem Juris, non Conditorem, sed Administrum indicant; qualem etiam Petrus, iisdem penè atq; Paulus verbis, descripsit; *missum*, scilicet, *ad vindictam malefactorum, laudem vero bonorum.*

Quibus vero Magistratibus, ex Apostoli præcepto, parendum sit, hinc deum clarius patebit, si, Qui, Qualèsq; fuerint, eo fere tempore, Romæ, ac gentium domini, nobiscum reputemus: ad Illos enim, cum quidem Romanis scriberet Apostolus, animum præcipue intenderit necesse est. Erant autem, qui cum rerum potici sunt, moribus perditissimis, totaq; vita ratione ab omni virtute alieni, erant

erant inanum Superstitionum commentis innutri-
ti, ac cultui Idolorum dediti; non modò suæ re-
ligioni impensè favebant, sed & Christianam, odio
ac ludibrio semper habitam, suppliciis aliquando
coercebant: His tamen Paulus Romanos, *non*
solum propter Iram, sed etiam propter Conscientiam
subdi jubet; illustre nobis Documentum exhibens,
ne ex Principum aut Moribus, aut Religione, aut
ex eo quo in nos sunt animo, nostri erga illos of-
ficii rationem modumq; aestimemus. Quantò qui-
dem magis consentientem nobiscum omni in re
Principem habemus, tantò nobis Ille dilectior, tan-
tò Nos alacriori in illum studio futuri sumus. Hæc
tamen Caritatis sunt vincula, non Officii: quod
unum semper idemq; perstat, sive allubescat, sive
minus placeat, quodq; vir bonus ab honestate
semper ducet, voluptate autem suâ, vel commo-
dis valde renuet metiri.

II. DESCRIPTA hactenus sunt quæ defini-
endis, dignoscendisq; Potestatibus Sublimioribus satis
inserviant: videamus porro, *Quatenus iisdem, ex*
mente Pauli, subdi vporteat.

Quicquid pertinet ad Obsequii ius illud
quo tenemur erga Principes, duobus fere Praecep-
tis absolvitur: Ut, si quid ab iis justè sancteq; de-
cernitur, id alaci mente exequamur; siquid e-
contra

contrà imperatum est, cui parere sit nefas, ita tam
en eorum Jussa detrectemus, ut Authoritatem in-
terim vereamur, & quicquid inde Damni aut In-
commodi in nos redundârit, id leniter & summissè
feramus.

Quæ primo præceptionis genere continentur,
sic enuntiat Apostolus. *Reddite omnibus debita; cui*
Tributum [debetur, scilicet], Tributum [reddite];
cui Vectigal, Vectigal; cui Timorem, Timorem; cui
Honorem, Honorem. *Tributi atq; Vectigalis nomi-*
*ne venit, quicquid è re cujuspiam privatâ desum-
tum in commune Ærarium defertur, quicquid aut*
*in Bellorum sumptus, aut in Domesticos Reipub-
licæ usus, quicquid demum ad sustentandam Prin-
cipis ipsius Dignitatem atq; Splendorem pàr est sup-
peditari. Timoris atq; Honoris Debita tum ritè per-*
*solvimus, cùm invigilantes commodis nostris re-
rum publicarum custodes omni, quo decet, animi
cultu prosequimur, cùmq; reverentiam, mente con-
ceptam, omnibus amoris & obsequii indiciis pa-
lām facimus: cùm Eos, summi omnium
Gubernatoris numine in imperio positos, tan-
quam Divinæ Potestatis expressas quasdam Imag-
ines suspicimus ac veneramur: cùm, ut bene ab iis
cœpta prosperè cedant, & vovemus ex animo, &
omni operâ nostrâ atq; consilio, si ita expedit, con-
nitimur, & fusis assidue precibus Deum otamus:
cùm in scrutandis imperii Arcanis, cùm in Erratis
si qua fortè humanitus acciderint, acriter culpândis,*

in captandis spargendisq; Obtrectatorum rumoribus, non sumus occupati; cum deniq; Regum apud Patres, apud Populum, apud Cives, apud Exteros Existimationi piè consulimus; cum nihil de iis minus honorificum, nihil, quod Dignitatem eorum lædat, aut dicimus, aut sentimus.

Quod si forte tales sint, quos ex animo cole-re ac diligere non possumus; si nec pietate erga Deum, nec caritate ac benevolentia erga homines excellant; si vitius suis, si libidinibus indulgeant, si commissis sibi moderandi ac regendi populi habe-nis, tanquam imperiti aurigæ, laxius utantur; si malos cives honoribus cumulent, divitiis augeant, bonis ita non faveant, ut adversentur sapientis, ut damna inferant, ut periculum creent: tum de-mum ex altero illo, quem diximus, officii fonte haurienda sunt ea Christianæ Mansuetudinis ac Pa-tientiarum documenta, quibus, quasi aspergine aliquâ, omnes æstuantis animi nostri impetus restingu pos-sint atq; sedari. Nam qui resistit Potestati, Dei Or-dinationi resistit; qui autem resistunt, ipsi sibi Damna-tionem acquirunt.

Sunt, qui nihil non agunt, ut Apostolici hu-jusce effati vim minuant atq; infringant. Id itaq; temere affirmant, Quod hic edicitur, eos tantum reipublicæ rectores spectare, qui demandatum sibi à populo munus prorsus explet, qui non sunt ti-

mori boni operis, sed mali — qui Dei ministri sunt in bonum, & vindices in iram; in hoc ipsum servientes: Qui autem ita in imperio versantur, ut Officiis suis non respondeant, qui sontes haud puniunt, benemerentibus infensi sunt; iis, præcepti hujusce vi, obedientiam non esse præstandam. Sed hæc certè à mente Pæuli atq; à rei veritate multum abhorrent. Nisi enim ad malos Principes pertingat Apostoli præceptum, ipsas illas ~~soas~~ ~~ē~~ ~~soias~~, de quibus mentio hic facta est, Eos, scilicet, qui tunc temporis res Romanas moderabantur, ambitu suo non includet. Fuerit Ille, quisquis tunc clavum Reipublicæ tenuit, seu Caligula, seu Clavius, seu Nero; certè æquis bonisq; Principibus annumerari non potest. Vel itaq; ad hunc referenda sunt Apostoli verba, vel id prorsus dicendum, Christianis tunc Romæ degentibus de Obsequii jure ea scribi ab Apostolo, quæ ad ipsum rerum Romanarum Dominum haudquam pertinerent: Quo quid fingi possit absurdius? Sin vero pertineant, ita certè pertinent, ut innuant, Ei non esse omnino parendum. Qui enim Magistratibus solummodo justis probisq; obtemperare nos jubet, injustis atq; improbis ne obtemperemus, satis monet: Quo genere moniti quid ad permiscendas res humanas accommodatius? quid ab Apostoli instituto, aut à simplicitate Evangelicâ alienius? Et tamen sunt qui hæc, non Horramenta Obsequii, at Seditionis Irritamenta, ab ipso Paulo, clam quidem ac tectè, sed data operâ volunt subministrari.

SEN-

SENTIUNT ii ipsi qui hæc afferunt, quām
 lubrico in loco consistant; itaq; aliò se vertunt.
 Conjiciunt scilicet, hanc Epistolam à Paulo esse
 exaratam, ineunte jam principatum Nerone, cùm
 in Cives adhuc minimè sèviret, cùm Christianis
 nondum cædem inferret, nondum insidias instrue-
 ret. Perquam arcto sanè spatio inclusa est hæc
 Conjectura: utcunq; enim imperium jam adeptus
 Nero nihil nisi justum ac lene, nihil nisi beneficium
 præ se ferret; personam tamen hanc, quam sibi
 imposuerat, vix brevi tempore sustinuit; intra
 quod scriptam esse hanc Epistolam, dictu quidem
 nihil facilius, sed quæ fidem faciant, prorsus incer-
 ta sunt. Sint ea autem quām certissima—At verò
 illo ipso tempore, cùm jam edicto non exularent,
 capite non plecterentur Christiani, multis tamen
 malis atq; incommodis conflictabantur, injuriis
 lacerbati sunt, probris atq; contumeliis vexati: hæc
 ne evenirent illis, qui Deorum immortalium cul-
 tum, omnémq; Religionem tollere putabantur, ne
 mitissimi quidem Imperatores satis caverunt; qui-
 bus scilicet, uti *Gallioni* illi, nihil eorum quicquam
 curæ erat. Atq; hæc (si non deteriori) Conditi-
 one Christianos tum Romæ fuisse, perlecto hujus
 Epistolæ capite octavo, vix est qui dubiter. Hoc
 innuunt, quæ in fine Capitis duodecimi occur-
 runt; *Benedicite persequentibus Vas, benedicite, & non*
maledicite; & cætera, usq; ad Illum Versiculum, in
quo

quo caput desinit; *Noli vinci à malo, sed vince in bono malum.* His autem proximè adhæret Præceptum illud ipsum in quo explicando versamur; ad quod adeò, quæ præcesserant, pertinere, & quasi viam sternere, omnino existimandum est. Sive itaq; rerum Christianarum pacatissimis etiam Temporibus, atq; eâ ipsa Tempestate quâ hæc scripta sunt, conditionem, sive Apostolicæ orationis cursum atq; cohærentiam spectemus; id utrinq; perspicuum est; *Sublimiores has Potestates, quibus non resistendum esse edixit Paulus, quæcunq; illæ fuerint, tales certè fuisse, à quibus multa tunc temporis patarentur Christiani.*

SED demus id etiam, Romanos Christi fidem profitentes, nihil calamitatis, nihil mali hactenus perpessos esse: at certè, quod non inciderat, jam tum in propinquo fuit, ac planè instabat. Ea una erat omnium ubicunque Christianorum sors, periculis semper proximos esse, tanquam in procinctu atq; in acie stare. Id scilicet monuerat ipse ille cui nomen dederant: *Injicient Vobis manus, & persequuntur vos, tradentes in Synagogas & Custodias, trahentes ad Reges, & Præsides, propter nomen meum.* An id latuit Paulum? an animo forte exciderat, tum cùm de Jure Regum ac Præsidum in Subditos dissereret? De se quidem, Propheta rum monitis obtemperans, & divino ipse spiritu afflatus, prædixerat; *Spiritus sanctus per omnes Civitates*

vitates mihi protestatur, dicens, quoniam *Vincula & Tribulationes* me manent. An, qui in suis tam perspicax erat, in aliorum malis etiam ante occursum cernendis proorsus cæcutivit? An, cui sollicitudo omnium Ecclesiarum perpetuò instabat, quæ Romanæ Ecclesiæ jam tunc imminentem tempestas, non attendit, non prospexit, non somniavit? Sin verò præsenserit, credibile est, nullâ ingruentis istius Procellæ ratione habitâ, hæc ad Romanos scripsisse Apostolum? ad alium quasi scopum mente collineasse? ea tantum tradidisse præcepta, quæ pacatis rebus congruerent, essentq; in annum fortè unum aut alterum valitura? Qui hanc Paulo sententiam asfingunt, utcunq; sibi ipsis sapere videantur, Apostoli certè sapientiæ haud multum tribuunt; quem, scilicet, existimant, id officii genus quod maximi esset momenti, quodq; potissimum aversarentur homines, omnino præteruisse; in hoc verò totis viribus inebuisse, ut suaderet discipulis, quæ ponderis vix quidquam in se haberent, quæq; essent ipsi sponte suâ, atq; alacri mente facturi.

Ecquid enim suasore opus est, ut *Vestigialis*, ac *Tributi*, *Tmoris*, atq; *Honoris Debita* persolvantur Regibus, qui de Nobis, & de Republicâ optimè sunt meriti? ut Magistratibus non resistatur, a quibus minimè lædimur? ut *Potestatibus sublimioribus* subditi esse velimus, quæ in id tantum præsunt, ut, quasi in *Speculâ* positæ, commodiis nostris proficiant melius atq; invigilent?

Cum

Cum quidem ab iniquis Principibus premi nos atq; affligi contigerit; cum capita, cum fortunæ periclitentur; cum multa mala perpessi, plura adhuc impendere videamus; tum sanè Præceptis, Hortationibus, Argumentis opus est, quæ animum injuriarum non satis patientem temperent, quibusq; quasi adminiculis fulti in officio stare possimus. Hac itaq; in causâ aptè admodum & cum dignitate Pauli versatur oratio. Qui autem id illum egisse putant, ne erga bene merentes simus ingrati, ut optimis Principibus sua constet reverentia; nec, quid argumento conveniat, nec, quid Apostolum deceat, perspicere videntur.

UNUM hoc, quò se recipiant, habent Persugium; insitam nempe hominum animis opinionem de observantiâ Ethnicis Magistratibus minimè debitâ, hic à Paulo acriter atq; animosè, ut oportuit, convelli. Sed cum hunc Errorem soli amplectentur Judæi, cumq; ea Romæ Ecclesia, ad quam scriberet Paulus, ex Ethnicis ferè constaret; patet, huic uni fundamento omnem Apostolicæ argumentationis vim inniti non posse; adeoq; nec tanti esse hanc captiunculam, ut ei discutiendæ ultrà immo-remur: præsertim cum in eâdem sententiâ, quam Paulo nos tribuimus, Petrum ex omni parte consentientem, eiq; suffragancem habemus.

SUBDITOS, Servosq; ne decessent officiis, quibus tenerentur adversus Reges ac Dominos, sic horatur Petrus — Subjecti estote omni humanæ Creaturæ, propter Deum; sive Regi, quasi præcellenti, sive Duci-bus, tanquam ab eo missis, ad vindictam malefactorum, laudem verò bonorum — Servi, subditi estote, cum omni timore, a Dominis; non tantum bonis & modestis, sed etiam dyscolis. Dein, quod ex utrâq; parte præceperat, hoc communi quasi Argumento tuetur & commendat: *Hæc est enim gratia, si, propter Dei Conscientiam, sustinet quis Tristitias, patiens injuste. Que enim est Gloria, si, peccantes, & colaphizari suffertis? sed si, bene facientes, patienter sustinetis, hæc est Gratia apud Deum.* Postremò Christi Patientiam, tanquam Exemplar, intueri eos jubet, ad eâfīq; se totos componere ac conformare. In hoc enim (ait) vocati estis; quia & Christus passus est pro Nobis, Nobis relinquens Exemplum, ut sequamini Vestigia ejus: Qui, cùm malediceretur, non maledicebat; cùm pateretur, non minabatur; tradebat autem justè se iudicanti. Quò pertinent hæc, non opus est ut multis apud Vos agam; ita enim facilia atq; expedita sunt, ut disputatione vix egeant. Aperte hoc Petrus significat, Subdi nos oportere tam Regibus, quam Dominis, non tantum bonis & modestis, sed etiam Dyscolis, i. e. qui iniquè, asperè, & inhumane nos tractant, quibusq; vix esset ut non resistetur à nobis, nisi intuitu tum Mercedis quam pollicetur Deus, tum Exempli quod proposuit Christus,

om-

omnes iracundiae aculeos, omnes animorum tu-
mores comprimeremus.

S P E C T A R E hæc qui ad *Servos* tantum aiunt, ad *Subditos* verò pernègant, dupliciter peccant; cùm & ea discerpant, quæ, uti ab Apostolo prolatæ sunt, aptissimè cohærent, & rei ipsius rationem non satis attendant. Petrum, scilicet, existimant, cùm exposuerat, primò, Quid *Subditi* Regibus, dein, & Quid Dominis *Servi* deberent, ad ea Argumenta protinus dilapsum esse, iusq; inculcandis usq; ad finem Capitis inhæsisse, quæ quidem omnino ad *Servos*, haudquaquam ad *Subditos*, in officio continendos pertinerent. At certè magis intererat rei & Publicæ & Christianæ, ut Regibus, quām ^{ut} Heris piè obediretur. Id itaq; quod præcipuum erat, præcipuè in animo habuisse Apostolum, par est credi, si modò ad id aptati possint ejus Verba, quæ quidem ad id aptari non tantum possunt, sed debent. Scripsit Petrus *Advenis Dispersionis*, Judæis nempe à patriâ procul degentibus; quos ex hâc ipsâ Epistolâ * constat à Præsidibus Provinciarum male habitos esse, probris multùm vexatos, ærumnis miserè oppressos. Quid Apostoli autho-
ritate, aut pietate dignius, quām ea illis adhibere consilia, ea in mandatis dare, quibus freti atq; suffulti tot tantásq; miseras æquo animo possent perpeti? Hoc itaq; studiosè agit ac vehementer,

^{*Vide Cap. I. ver.}
6, 7. II. 1, 12, 13,
14, 15, 16, 17, 18,
19. V. 8, 9.

hoc argumentis quam maxime accommodis suadet, præcipue Christi Exemplo quasi ob oculo posito; quod certe ad miseram Subditorum quam Serorum conditionem proprius accedit: non enim privati cuiuspiam domini jussu, sed summi Magistratus nutu, flagris ecclæsus, ludibrio habitus, colaphis percussus, morti addictus est Christus. Exemplum itaq; Subditis potissimum utile reliquit, ut sequerentur *Pestigia ejus.*

Esto tamen, hæc ad illos solummodo, qui herili imperio suberant, à Petro referri: at certe, si debetur hæc Heris observantia (æque, immo) multo magis debetur Regibus; quorum ut inviolata permaneant Jura, multo acrius entendum est, quam ut Dominis obsequantur Famuli. Principiū dum sua constituerit authoritas, facile erit omnem domesticæ disciplinæ vim, aut nutantem sustinere, aut collapsam restituere: sin vero apex illæ Regiæ potestatis ruerit, conspiciemus illico, omnia ea Instituta quæ intra privatos parietes vige-re debent, una in ruinam labi.

Summa rerum huc redit; Petrum in eâ esse Sententiâ, ut Magistratui, utcunq; minus suum male tuenti, utcunq; injurias nobis & damna inferenti sedamus tamen atq; obtemperemus: cùmq; Petrus hæc in re quasi Pauli interpretem egerit, diversum certe ab illo minime senserit, eandem fuisse & Pauli Sententiam liquido constat; adeòq; quæ circa

Pete-

Potestates Sublimiores officii præcepta exposuit, non ad eos tantum Reges restringi debere, qui officio suo prorsus satisfaciunt.

Meminerint, qui istiusmodi Interpretamentis, ad libitum, imò ad studium, atq; gratiam confictis temerè indulgent, meminerint, inquam, quid alias ab eodem Petro dictum sit; Quosdam scilicet instabiles atq; indoctor, quæ in Paulinis Epistolis occurrerent intellectu difficultia, ad suam ipsorum perditionem depravare. Quòd si tam severè illos notaverit, qui etiam difficultia intellectu pravè detorquerent; quid de iis arbitramur dicturum fuisse, qui omni arte, omni studio elaborant, ut quæ satis per se facilia sunt atq; explicata, Commentis suis invertant atq; obscurant?

Atq; hæc hactenus— Quousq; enim pertingat Officii nostri ratio (iis haudquam angustiis, intra quas eam Novatores quidam coarctare satagent, à Paulo conclusa) . satis videtur expositum. Quærendum dein,

III. **Quibus** Argumentis, ut Magistratii ritus obsequantur, contendat Apostolus.

Obsequunt erga Principes exhibendi duas assert Rationes: quarum hæc quidem ducitur à sacro illo fonte, unde fluxit Regum Majestas, atq;

sum jus Imperii, non est enim Potestas nisi à Deo, quæ autem sunt, à Deo ordinata sunt, &c. Altera autem pertinet ad Utilitatem, seu privatam cuiuscunq; seu omnium communem, cui invigilat, cui consulit, præmiis, poenisq; æquâ lege distributis, reipublicæ dominus: Dei enim Minister est tibi in bonum, & vindex in iram ei qui male agit. Ab utrâq; decepta, utriusq; quasi in unum vim colligit Apostoli illa

Conclusio: Ideo necessitate subditi estote
 *'Avayun 3'
 (vel potius, * Ideo necesse est ut subji-
 ciamini) non solum propter Iram, sed
 etiam propter Conscientiam; non metu tantum poenæ
 ab hominibus irrogandæ, sed & Officii ipsius, quo
 constrinxit nos Deus, vinculo adducti.

[**Q**UOD percontabatur aliquando à Phariseis Christus de Baptismo Iohannis, id ad Imperii Humani Originem potest aptè referri; Unde erat? in cælo, an ex hominibus? Sunt, qui illico respondeant, ex hominibus, & multa quidem habent prompta ac proposita, quibus Sententiam hanc tueantur, ut rerum naturæ congruentem, & verisimillimam. Cætera inter Causæ sive præsidia, duo sunt quibus maximè nitantur; quorum alterum quidem sibi concedi postulant, non admodum verecundè; alterum argumentis, non satis firmis ac valentibus, extorque-re contendunt. Quod sumunt, hujusmodi est, Fuisse tempus aliquod, cum nullius Dominationi subiecti viverent mortales; dein arguunt, Jus Vitæ

ac Necis in Multitudine ipsa resedisse primum, id Populum a semetipsum ad Magistratus legitime transstulisse. Quorum Ego ab iis neque illud in hac disputatione poni debere, neque hoc rationibus inquam posse confici, prorsus mihi persuadeo.

Hæc autem, ad alia cum festinamus, nee vacat, neque mulrum attinet excutere; præsertim cum unâ illâ Pauli voce satis argui possint ac refelli. Non est enim Potestas nisi a Deo, quæ autem sunt, a Deo ordinata sunt. Significatius ac clarius multo eadem Græcè efferuntur, εἰ μὲν ἡ δύναμις, εἰ μὲν ὁ Θεός, αἱ δύναμις ταῦταις τὸν Θεὸν τεταγμένας εἰσίν. Fontem hic, ut diximus, aperit Apostolus, a quo manus quæcumque inter homines licet exerceatur Potestas, εἰ μὲν ἡ δύναμις, εἰ μὲν ὁ Θεός. Qui autem tali Potestate sunt prædicti, eos τὸν Θεὸν τελαχθαί affirmat, id est, (ut Ego quidem existimo) non a Deo tantum sed et sub Deo constitui atque ordinari; supremi nempe omnium Gubernatoris in moderandis hominum Civitatibus sustinere personam, vices explere: unde & Dei Ministri continuo appellantur, qui solitare, non jure sub imperant, non suâ aliquâ Authoritate pollent, sed rationum commissas sibi a mundi rectore partes continentur; cui & muniperis sui, seu bene, seu male administrati, rationem sunt reddituri. Ieunesse

Cum itaque Potestatem a Deo derivatam, fortiantur; Dei ipsius quoque nomine insigniuntur passim.

sim apud Sacros Scriptores. Dii enim dicti sunt, inquit Christus, quia ad illos Sermo dei factus est; et quod Nutrinis iussu evocati, & populis praefecti, esseat divinitas quasi dominationis vicarii— non est enim Potestas nisi a Deo, que autem sunt Potestates, sub Deo ordinatae sunt; sub beato, scilicet, illo & solo Potente, Rego Regum, & Domino dominantium, qui solus habet Immortalitatem, ut alibi idem Paulus loquitur: cuius verba, cum illustrandæ huic de Regum potestate a Deo accessoriâ doctrinæ faciant, opera præmium erit hie paucis expendere.

Deum solum Potentem prædicat. Apostolus, eadem plane ratione, ac quâ solum Immortalem: ad Eundem quippe, & Potentiam illius, quâ hominibus præsunt Reges, & Immortalitatis, quâ Homines bestiis antecellunt, origo referenda est. Potentes quidem sunt, in suâ quicque ditione, Principes; Immortales sunt Animi humani: at non suâpce naturâ ac vi, nec facultate aliquâ, aut à Populo, aut à Parentibus traductâ, sed Dei unius voluntate ac nutrâ, & illi sunt Potentes, & hi Immortales. Imperii jus omne, omnem Immortalitatis viam unus in se continet Deus; quicquid horum ad res creatas pertinet, id ab illo universum emanat. Regibus constitutis Populus non unquam, Liberis servendis Parentes semper interveniunt: à Populo tamen haud magis oriri possunt summa Majestatis Iura, quam à Parentibus filiorum Animæ non interiuræ: hac hujusmodi sunt, quæ solus, à se sorti, pro

pro lubitu suo impertit Deus; idem, & Potestatis humanæ fons, & Animorum immortalium author atq; sator unicus.

H A N C Apostoli verbis inesse sententiam, per quam probabile est; hanc adeò respexisse videntur primævæ Ecclesiæ Scriptores. *Cujus jussu Homines nascuntur, hujus jussu & Reges constituuntur,* inquit Irenæi interpres *. Idemq; planè sentit, Irenæi, forte vestigiis insistens, Tertullianus †. Inde, inquit, *est Imperator, unde & Homo, antequam Imperator;* inde Potestas illi, unde & Spiritus.

* Iren. lib. 3.
cap. 24.

† Tertul. Apol.
c. 30.

P O T E S T A S hæc quidem, accedente hominum consensu, Principibus non raro defertur; hæc, pro hominum arbitrio, iis qui rempublicam gerunt, non uno more ac modo, dispergitur; hæc in hominibus, ab hominibus exercetur; hæc denique promovendis hominum Commodis atq; Felicitatibus unicè destinatur. Potestatem itaque hanc adepti Principes, non incongruè à Petro nuncupantur. Sin vero, aut unde ducta ad Ipsos pervenerit Authoritas, aut Cujus in fungendo munere vices obeant, & Cui demum reddenda sit de functi ratio, cogitemus nobiscum; Eos, secundum Panum, esse reverè Dei dñs, ipsam ipsius Dei ordinationem, fateamur necesse est.

H I S radicibus subnixa firmiter se tenuit Magistratum Jura, facile exurgunt Subditorum Officia.

cia. **C**um enim summi Numinis Ministri sint
 Principes, cùm ab Illo quasi iure Legationis missi
 ad nos venerint, par est ut Eos, Dei ipsius metu
 ac reverentiâ adducti, omni quâ possumus obser-
 vantia atq; honore prosequamur. Eo ipso itaq;
 in loco, ubi Reges Ducèsq; ^{et} legatos xlii vocat,
 propter Deum tamen colendos esse Petrus affirmat.
 Si autem propter Deum colendi sunt, quiequid in
 eos aspere aut contumeliose dictum, quicquid ob-
 stinato iis renitendi studio factum est, id omne in
 Deum recidit, Regiae Potestatis Authorem atq;
 Vindicem. **Q**ui enim resistit Potestati, Dei Ordinationi
 resistit; qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acqui-
 runt. **I**mō ita est, inquit, Populi qui causam agunt,
 si modo Principes Imperii sui à Deo instituti limites
 non transfiliant, si intra ius fāsq; se contineant; sin
 ultrā pergent, Dei certè voluntati repugnant, Dei
 authoritate sunt proutius destituti. **Q**uisquis itaq;
 iis, injusta molientibus, restiterit, divinæ Volun-
 tati repugnasse, Ordinationi restitisse, minimè censem-
 bus est. **V**ERA si hæc sunt, quò tendant illa Apostoli,
 primis duobus versiculis comprehensa, non video.
 Quid refert enim à Paulo nos moneri, ut Potestati-
 bus sublimioribus cā de causâ obtemperemus, quòd
 à Deo orti, atq; sub Deo constitutæ sint; si nihil
 un-

unquam obsequii suo jure vendicent, nisi cum in
omni administrandæ reipublicæ ratione Civibus
profint, æquitati studeant, justitiam colant? Ibius
modi scilicet Gubernatoribus, sive à cœlo, sive à
terrâ ortum trahant; sive Dei, sive Populi solum-
modo personam sustineant; quis sanx mentis est,
parere qui recusaverit? Ut autem inquis Magi-
stratibus obediatur, ut rempublicam etiam male
gerentibus, Dei tamen authoritate munitis, Dei ip-
suis gratiâ, suus constet honos; hoc summo studio
elaborandum est, hæc digna planè est Apostoli
patrocinio causa: Huc itaq; ipsius spectat oratio—
Omnis Anima Potestatibus sublimioribus subdida sit; non
est ENIM Potestas nisi à Deo; quæ autem sunt Pu-
testates, sub Deo ordinatæ sunt. Huc etiam qualse-
quuntur, omnino pertinent; Qui ITAQUE resistit
Potestati, Dei Ordinationi resistit, &c. *ωσε ο αντιτανω-*
περ ο τη εξοτια, &c. ITA UT qui restiterit Potestati,
&c. cui nempe nos [cōtrārōdæ] subdi voluit ip-
so orationis exordio Apostolus. Respondent ex-
trema primus, atq; omnia, sibi invicem apta atq;
connexa, eodem recidunt; ne scilicet non subdi-
simus, ne resistamus ius, qui nobis legitimè præsunt.
Quorsum vero hæc tam multiplex, tam gravis,
tam vehemens hortatio; si eos tantum habuerit in
animo Apostolus Civitatum Rectores, qui com-
muni Civium saluti non deessent, quibuscq; non so-
lum sine pacis publicæ dispendio, sed & sine lumb-
mo dedecore atq; infamia, resisti non posset a milis
certè,

certe, qui nihil nisi iustum imperant, nihil nisi quod expediat, aequum est ut dicto audientes nos omni ex parte præbeamus; aequum est ut id ipsa quod imperant, prompte atq; alacriter exequamur. Hes itaq; si mente designasset, Hoc etiam aperte edixisset Apostolus: Et tamen, quæ monet, eō tantum pertinent, Magistratibus ut subditi simus, ut non resistamus. Quæ quidem Officij nostri pars minima est, nec momenti quidquam in se habet, si ad bonos Principes referatur; si malos spectet, arduum sane hoc est, gravissimumq; præceptionis genus, in quo ad summum perducta consistit Obedientiæ Civilis ratio. Hoc itaq; magno animo aggressus, uberrimè prout decuit, atq; ardentissimè pertractavit Apostolus. Plura à me tandem in rem afferri possent, si non hic Locus aliâ occasione jam antea occupatus esset, multisq; exppositus; aut non esset etiam, ante quam perorem, jam iterum attingendus. Hoc itaq; quatenus res postulat, perfectum ratione, conclusumq; sit; Pauli Precepta in eos etiam Principes cadere, qui Authoritatem legitimam illegitimè exercent; quiq; à Deo constituti, ad Dei tamen voluntatem se neutiquam accommodant.

POTESTATEM. Imperatoriam qui non nisi recta imperantibus concedunt, duas res multum diversas permiscent, *Jus*, atq; *Authoritatem*; quid interficit inter ea quæ à Principibus legitime, atq; ea quæ

qua pro imperio faciat, non vident. Ut Principes jure quidquiam agant, quod Justitia repugnat, fieri nequit: ut tamen in iis ipsis, quae iniuste agant, eorum vigeat Authoritas, nihil vetat. Authoritate enim possent Principes, non solum cum, quae iusti omnino sint conscientia, præcipiant; sed cum ea aut jubeant, aut prohibeant, quae, sive aequa, sive iniqua sint, suam tamen vim quantam atq; robur habent; ita ut Civibus, quibus hæc præcepta sunt, aut patendi, aut certe non repugnandi necessitatem imponant. Hanc enim vim vocum diligenter perpendent: patet, Jus ad Actiones, Authoritatem ad Personas pertinet. Jus omne ad Legem aliquam, recti præviq; normam, referunt; Authoritas, necessitudinem testumq; illum, quo Magistratus Civis conjuncti sunt, unicè respicit. Atq; hæc quidem ita ab invicem distrahi, non cogitatione tantum, sed & reipsa, possunt, & solent; ut quædam sibi Magistratus suo Jure vendicet, quæ tamen, ut persolvantur à Subditis, Authoritate suâ non efficiat, alia pro Authoritate præscribat, nullo tamen Jure, cum, quæ imperat, privatorum Juri aperi derogent. Ubi quidem tuendo atq; conservando Juri Principium adhibetur Authoritas, amissus horum arctissime devictos tenet: est tamen tibi Authoritas, a Jure divisa, ipsa per se valet.

SUBTILITAS hæc fortasse disputantur; sed, Exemplo in hanc rem adducto, fieri difficultiora.

Qui Litibus dirimendis præficiuntur Judices, id soli negotiū sibi commissum habent, ut in Causis Forensibus, quæ Legi sunt congrua, decernant. Si quis tamen Judex, quod à recto abhorret, permanentem decreverit, Iniquam sane protulit Sententiam, haudquam tamen Irritam: Muneris sibi descripsi fines excessit: at siuim interim Munus exercuit. Lati quidem præter jus falsq; Judicij, id ipsum species, nulla prouersus est vis; firmum tamen ratumq; præstabit Judicis Authoritas. Rescindi fortasse poterit ab illo, quisquis est, ad quem ius recognoscendi pertinet; interea tamen temporis stundum est Sententia, nullo licet jure subnixa. Quod si eam istiusmodi Judex pronunciauerit, à quo (in minoribus licet Causis occupato) non datur Provacatio; utcunq; Legibus aduersetur Sententia, ipso tamen Legum instituto in perpetuum valebit. Atq; hæc si ad sibi priuadas priuorum Controversias utiliter sunt ex cogitata atq; provisa, suendæ certe Régum Dignitati, Paci, publicæ conservandæ multò utilius ac rectius possunt adhiberi. Quid enim? Rata erunt, quæ inferioris subsellij Judices non citia juris violationem, decernunt. Si quid Is autem, qui in imperii apice est; minus justè egredit, fas erit Subditis se illi opponere, atq; vim vi, si è res vocat, pellere? Eorum Sententia contraire non sicebit, qui Potestatem suam summo Magistratu acceptam referunt? Ipsi interim impunè coneraibuntur, cumq; à summo Numinе omnis pendet Authoritas.

DUARO MIN Rationum, quibus praeceptum suum de Obsequio erga Principes praestando munisit Apostolus, unam quidem, a derivata coelitus Regum Majestate sumptuari, explicitimis; ad alteram nunc, a Civium utilitate, seu privata cuiuscunq; seu omnium communi ductam aggredimur. Qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt. Nam Principes non sunt timori boni operis, sed mali. Vis autem non timere Potestatem? Bonum fac, & habebis laudem ex illa: Dei enim Minister est tibi in bonum. Si autem malum feceris, time; non enim sine causa Gladium portat: Dei enim Minister est, vindicta in iram, ei qui male agitilli. Quae prima hic occurunt Pauli verba, id tantum indicare videntur, Romanos, si Principibus, iisq; qui in Magistratu essent, pie obtemperarent, suæ quæmæ, Saluti suis Commodis, optimè consulturos. Id ubi stricti paucisq; attigerat, ad alia, quæ spatiis amplioribus effusa, Regum instituendorum sinem, & commune reipublicæ bonum spectarent, sensim delabitur Apostolus: eaq; & cibiosâ & ardenti oratione exponit.

Qui resistunt (inquit) ipsi sibi Damnationem acquirunt. Oi aethemores, iablos xephua xanthoray, Qui restiterint, sibi ipsi perniciem accercent, commissi facinoris pñnas fluent. Reipub. nomine, non æternæ tantum pñnæ significantur, a Deo aliquando exigendæ; sed & illa etiam Supplicia, quibus in hac viâ coercerentur improbi. Eo sensu sacris Scriptoriis

* Vnde Lxx. xxiiij. 40.
xxiv. 20. 1 Cor. xi.
29. 34. 1 Pet. iv. 17.
Apoc. xviii. 20.

bus misera frequentius & trita vox,
* ut hic loci etiam accipiatur, sua-
det certe Apostolici & Argumenti-
ti, & Orationis nexus. Qui resi-
stunt, ipsi sibi Damnationem acquirunt. NAM Princi-
cipes non sunt timori boni operis, sed malis, &c. De-
nuntiati uimine. [Judicij] Cam-
pasa & subiungit Apostolus, eaque
adducta, quod affirmat primum
dixerat, fulcitur dein atque roborat.

Ad Peccatas autem in hoc saeculo
infligendas causa allata pertinet,
ad easdem itaq; & & illud,
quod ante intentum est, pertinet; non namen-
ita ut nulla interim habeatur ratio peccatorum illa-
rum, quae & mortuos inducent, quibusq; ea, quae in
maleficos ac sceleratos nunc constituantur supplicia,
quasi futuorum Auguria, omnino praecipiunt.
Christo enim & Apostolis nihil usitatius, quam
propositis huius vita malis, quae, à Deo immissa,
sustinent Peccatores. Cruciatum illorum, qui ad
æternitatem pertinent, speciem quandam adum-
brare, & cum praesentia tantum verbo tenus ex-
primant, futura camen mente complecti, atq; ad-
ea expectanda, sive audientium, sive legentium
animos erigere velle, atq; adhortari. Non rara sunt
hac, quam ut probatu indigeant, quamvis Exem-
plis confirmando sint. Quod itaq; jadiximus,
in eo perfidemus. Apogolus, capitulo 11. Magi-
stratus

stratus oppugnatibus ~~Regum~~, sive *Judicium*, de-
 nuntiet, ~~anum regum~~, *Judicium* illius quod altero
 saeculo exercet Deus, non esse immemoremus, &
 tamen ea, quae jam nunc instant facinoris, sup-
 plicia expressius minitari. Hoc plane more mihi
 & facillimè, & verissimè explicari posse videtur
 Pauli verba: [*Qui resistunt, ipsi sibi Damnationem ac-
 quirunt; NAM Principes non sunt timori boni operis,
 sed mali, &c.*] Quæ qui referunt ad illa quæ longius
 praecesserant [*Non est enim Potestas, nisi à Deo, &c.*]
 perversissimè agunt: cohærentia enim, atque inter-
 se nexa, tenacè divellunt; aliter autem, & mul-
 tum disjuncta, nullo jure copulant: Et scilicet
 de causâ. Ut, quæ duo Apostolus satis distinxit
 Argumenta, in unum coadæcant; atq; ita alterum
 alterius vim frangat ac debiliter: Ut, inquam,
 Pauli *Doctrina de Deo Potestatis humanæ fonte*
 atque auctore, *Appendiculâ quâdam perperam*
aucta, iis rancum Regibus conveniat, qui officio
*suo sancte funguntur, & non sunt timori boni operis,
 sed mali: quod (ut à me sape dictum, Tapius dicen-
 dum est) ab omni probabilitatis specie quam lon-
 gissimè abhorret.*

Atque hoc esse illud ~~Regum~~ genus quo Ro-
 manis morum incurere vult Apostolus, hanc verbo
 subjectam esse notionem, eò mihi fortius persua-
 deo, quod, quæ sequuntur omnia, finitima huic sint
 atq; *consentanea: de Jure enim Gladil prorsus*
*agunt de Præmis ad Suppliciis; quibus à Magi-
 stratu*

stratu Cives autem ad Virtutem alluci solent, autem a
 Viciis absterri. Orta autem illa omnia cum sint
 ex eo quod jam ante dixerat Apostolus [Qui resi-
 stunt, ipsi sibi Damnationem acquirunt] ad id etiam,
 si non omni ex parte, quadam tenus certe debent
 referri. *Alioquin incolae omnes* 38. *Milliari* 38.
in *metropolitam* *Et* *in* *urbem* *liber* *in* *Q* : *ad* *ov* *il* *in* *P*
Ho *codic* *itaque* *posito*, *argumentum*, *quod* *inde-*
ducit, *& quo*, *quod* *unicuique* *in* *hac* *re* *seorsum*
utile *sit*, *doceat*. *Apostolus*, *istiusmodi* *est* — *Ma-*
gistratibus *non* *esse* *ullam* *in* *re* *obligendum*; *in* *de* *du-*
lli *negotium* *facessimus*; *in* *nobis* *meti* *iphs* *perniciem*
meritorum *moliamur*. *Cum* *enim* *a* *Deo* *Regibus*
jus *gladii* *sit* *commissum*, *quo* *maleficia* *cujusque*
generis *vindicent*, *certissimum* *est*, *eo* *illos* *accu-*
rim *usuros* *adversus* *perduelles*, *pacisq*; *publicae*
eversores. *Quicquid* *culpae*, *quicquid* *fakinoris*,
lenitate *ac* *misericordia* *aliquando* *dueti* *prætereant*,
hoc *tamen* *audaciae*, *quo* *corum* *labefactatur* *Au-*
thoritas, *impunitam* *inultumque*, *non* *dimittent*.
Christianis, *Religionis* *causâ*, *satis* *ex* *se* *adver-*
santur *Principes* *a* *Christi* *fidei* *alieni*: *si* *vero*, *qui*
hac *ex* *parte* *Principibus* *odio* *sunt*, *rerum* *etiam*
noyandarum *studio* *reconcantur*, *hacque* *ad* *Seditionem*
propendebant; *uim* *ad*, *si* *Religionis* *ipius* *obtenu-*
Republicam *perturbent*, *leges* *violent*; *quo* *non*
Exilio *digni* *videbuntur*? *quibus* *non* *Suppliciis*
coercendilibus? *Ex* *altera* *autem* *parte*, *nihil* *est* *quod*
cam *delinia* *Principes*, *q* *Christianis* *nomini* *inse-
 nentis*

sos; tantumq; ad mansuetudinem ac benevolentiam traducat, ac si ii, qui ē Christi grēge sunt, modestè atq; summissè se gerant, & Magistratibus in omni re secundūm Dēum parcent. Quæ Christianorum cervicibus semper impendente pericula, si quā forte ratione vitam possint, hāc certè declinanda sunt viā. Non s̄epe enim malis etiam à Regibus malè tractari contigit istiusmodi Cives, qui Religionem, quā imbuti sunt eorum animi, quæcumque illa sit, privatōr̄gādēnt; nihil interim turbarum excitant, nihil magistratui molestiæ creant; sed, dum pietati student, unā etiam pacem colunt. Ita, inquam, plerumque se res habet. Unde Petri illa Vox, eā ipsā in Epistolā, ubi Christianos, tanquam mala multa jam percessos, plura etiam passuros alloquitur; *Quis est qui vobis noceat, si boni emulatores fueritis?* q. de euangelio in monte auctoritate edidit andulus homines scilicet plures s̄o iū dī mīsōlī

Hactenus Pauli argumentum, ab Utilitate ductum, quatenus separatim ad singulos spectat, perpendimus: ab eā nunc parte considerandum est, quā ad Universos pertineat, ac derivata à Magistratu ad humani generis Societatem Commoda respiciat. In hāc enim cogitatione præcipue defixa erat Apostoli mens, cūm *Principes diceret Timori esse, non boni operis, sed mali; Dei Ministros esse in bonum, ac vindices in iram eis qui male agunt.*

Quam ob causam instituerentur Reges; quæ Regni ipsius Necessitas sit; quanta Utilitas, quo

Officii genere, quāmquā latē ad omnes Vitae humanae usus parenti, petfūgantur Principes; his, atq; aliis in eādem rem, verbis à Paulo declaratum est. *Si scilicet Pacis atq; Incolumentatis publicæ conservatores sint; dñi Legum commonionum, quarum descriptione orationi omniaq; salus continetur, Latores primū, & deih & Custodes.* Pœnas à quoq; Civium pro merito exigēdi, Præmia, quæ euiq; conueniunt, tribuendū ius iis concessum est. atq; hoc ferè ita iuntur, ut nefariorum scelerā cohíbelā, audaciam retundant, & bonos autem beneficis ad virtutem, verāmq; laudem accendant. Miseris iusq; tam fructuosi nobis, Ministri cūm sint, aequum est. *Gratiā iis* quantāq; possūmus maximam referamus; ut eos summi colamus atq; amēmus, nos præservē iis refragēmus, non improbè resistamus, quorum laboribus ac pervigiliis effectum est, ut tot tantisq; vitæ commoditatibus placide pefruamus. **NAM** Principes non sunt timori boni operis, sed mali. *Ex Necessitate* **ITAQUE** est ut subjiciāmī, *Ex* q; omni p̄ dī: sumib⁹q; **INSTANT** habēimus. P̄testatis Regib⁹ Oppugnatores, ac fidenter affirment, *“ Enumeratis, quæ* *“ ex republicæ administratione exurgunt, atq; ad* *“ universos Cives permanant, Utilitatibus, non id* *“ Paulo propositum esse, ut inde Obedientiam* *“ quibuscūnq; P̄testatis subhīnioribus debet* *“ contendat; sed iis tantū, qui descriptas mu-* *“ nēris sui partes tuerintur, & ad expressam justi* *“ imperii*

“ imperii effigiem se totos componunt”. Inane
hoc esse assentantium populi libidinibus Commen-
tum, atq; à Pauli mente alienissimum, jam antè
à me multis, ut opinor, demonstratum est. Id
unum nunc addo—Aut ab ipso Regum, seu bene,
seu male rempublicam gerentum Officio, atq; à
communi hominum Utilitate, cui Magistratus jura
inserviunt, hic duci argumentum, aut nusquam
ab Apostolo, totâ illâ Oratione, quâ de Officiis Ci-
vium erga Principes disquiritur, hunc locum tracta-
ti: quèm tamen, amplissimus cum sit, atq; ad sta-
biliendum imperii jus valeat plurimum, proslus
ab eo negligi, ac consulto præteriri non est cre-
dendum. Omnia excutit Paulus, sollicite omnia
vestigat atq; explorat, quæ ad firmandam Prin-
cipum Authoritatem adjumenti aliquid suppeditent.
Multum autem ad id confert, ut intelligent Cives,
quæ bona iis etiam non boni Principes importent,
quantumq; Rectoribus, officii quod sui est non
satis exequentibus, debeat respublica. Hæcine
itaque obliuisci potuit Paulus? an cauæ suæ parum
favere arbitratus est? Hæcine Gamalielis ilie Dis-
cipulus, Gentiumq; Doctor non vidit, qui cætera
omnia acutissimè perspexit, copiose dissertuit? Si
autem animadverterit; integrum atq; intactum ab
eo hunc locum relinqui, quis unquam existima-
verit? Et tamen hæc ab illis sentiri necesse est, qui
à Patulo præcepta optimis tantum Regibus conve-
nire affirment.

“ At, inquiunt, non in Præceptis solum tradendis
 “ versatur, Ratione etiam pugnat Apostolus. Prin-
 “ cipibus ne resistatur, monet. Causam deinde adjicit;
 “ N A M timori non sunt boni operis, sed mali. Con-
 “ gruum itaq; est ut Præcepti vim Ratione hâc, qua-
 “ si Regulâ ad id adductâ, metiamur. Hoc si fiat,
 “ ad bene imperantes necesse est quod præcipitur
 “ contrahi; cum ad eos tantum, quæ affertur Ra-
 “ tio, pertingat.” Argutè hæc quidem, haudqua-
 quam tamen verè; prout cuivis patebit, non illa
 solum, quæ in hanc rem antè à me dicta sunt,
 consideranti, sed ea etiam, quæ de Potestate Eccle-
 siasticâ idem alibi sanxerit Scriptor, cum his con-
 ferenti: paria enim sunt, ac planè gemina. Obedite
 Præpositis vestris, ait idem Paulus, & subjacete eis; ipsi
 enim per vigilant, quasi rationem pro animabus vestris redi-
 dituri. Cur parendum sit præfectis Ecclesiæ Christi Gu-
 bernatoribus, Causam affert: quâ tamen allatâ, hoc
 minimaè voluit, ut iis solummodo obediamus, ac
 subjaceamus Præpositis, qui demandato sibi negotio
 vigilanter & strenue incumbunt: Nam & illis eti-
 am proculdubio obtemperandum est, qui negli-
 gentius & vitam suam instituunt, & munus ex-
 ercent; imò, qui operi suo multum indormiunt.
 Utcunq; enim ab iis malè vivatur, utcunq; res Ec-
 clesiæ haud rectè administrent; legitimè tamen
 cum præsint, siquid aliquando præcipiant, id vim
 suam habet. De Scribis itaq; ac Pharisæis, hæc
 Christus doceuit: Super Cathedram Mosis, inquit, se-
 dent.

dent. *Omnia ergo quæcumq; dixerint vobis, servate & facite: secundum opera verò illorum nolite facere; dicunt enim & non faciunt.* His Legis interpretandæ jus datum est: his itaq; jus dicentibus, auscultari atq; obediri convenit, utcunq; dictis facta non respondeant: horum enim licet vita morésq; meritò displiceant, non ideo tamen susq; déq; habenda est authoritas. Pauli itaq; argumentum, quod Ecclesiæ rectores spectat, sic & fusiùs & rectius poterit explicari. *Obedite præpositis vestris, &c. Ipsi enim per vigilant, &c.* Ipsorum enim est, Christi Gregem curare ac regere; hæc iis à Deo tradita est Provincia; quam si parum pro dignitate sustinent atq; ornant, jure tamen suo protinus non excidunt: Muneris enim ipsius, male licet administrati, ratione, multum Observantiae atq; Honoris sibi vendicant. Clariùs hæc ac distinctius idem alias enuntiat Apostolus — *Rogamus vos, Fratres, ut noveritis eos [vel potius, ut eos vereamini] qui laborant inter vos, & præsunt vobis in domino, & monent vos: & habeatis illos abundantius in charitate, propter Opus ipsorum:* *Καὶ ἵγειδει ἀντεῖς τῶν ἐκ περισσῶν, ἐν αὐτάπη, διὰ τοῦ ἐργοῦ ἀντῶν.* Si "Ergo, hic, ut alibi apud Novi Testamenti Scriptores *, Officium significat; ea planè est Apostoli sententia — Ecclesiæ Præsules (non tantum ob beneficia in nos labore suo, ac monitis collata, sed &) Officii ipsius, quod exercent, causâ, appri-

* 1 Tim. III. 2. *Ἐπι τοῖς ἀποκεκτησίοις ὄρεγεισαι, καλέσθηται ὑπὸ ἀποθύμου, πραclarum Officium defiderat.* Vid. 1 Ad. XIII. 2. XIV. 26. Eph. IV. 12. Phil. I. 22. Eph. II. 30. 2 Tim. II. 21. IV. 5.

mè

mē nobis charos esse debere, summōq; semper pre-
tio cōsiderandos. Quod si ἐργον, Opus aut Laborem
impliciter denōret, id saltēm Pauli verba p̄r̄ se
ferunt; Esse aliquem, qui Pr̄fūlibus Ecclesiæ, ut
cūm; minime laborantibus, debeatur, Amorem, Cul-
tumq;: cūm, qui operi instant sedulo, ἐν περισσοῖς,
impētus multo cōlendi sint ac diligendi. Sed om-
nium appositissima ad id quod volumus, est ea ejus-
dem Pauli ad Timotheum scribentis horatio, ut,
Qui bone p̄funt [οἱ ἀγαθοὶ καρεστοί] Presbyteri, du-
plicē honore digni videantur. Est itaq; & suus iis, qui
male p̄funt (eo ipso quod p̄funt) honos exhi-
bendus; cūm quidem ad οἱ καρεστοί duplo ma-
jor pertineat.

Atq; hæc omnia, quæ Obsequii erga Hierarchas
p̄fstandi modum tradunt, ad describendam etiam
Civilis Obedientiæ rationem jure optimo possunt
accommmodari. Quod si fiat, apparebit statim, ni-
hil esse illo Interpretum quorundam Commento
ineptius atq; insufficiens, quo id Paulum agere per-
tendunt, ut Pr̄cepti sui vim omnem, adhibitâ
quādam Ratione, extenuet atq; enervet; & cūm
altâ voce jam edixerat, Sublimioribus Potestatibus
non esse illatenus resistendum, dēm in aures Roma-
norū hanc quasi insurraſſe distinctiunculam—
“ si modo tales essent Principes, qui Iustitiam sancte
“ colerent, & Civium Felicitati probè consulerent.”
Capitalis Oratio! quæ, haud Icio an Sacrarum Li-
terarum, an Principum Authoritati plus detrahatur;
an Christi Ecclesiæ, an Reipublicæ magis noceat.

De utraq; certe nō pessime merentur, qui talibus Interpretationis in re tanti ponderis indulgent, & ut Civium animos pravis Opinionibus inficiant, ipsos divinæ Veritatis Fontes audacter contaminant.

Sed de his satis. — Ut interim, p. quam Paulo tribuimus, sententiam plenius explicemus, id breviter restat querendum: Quā ratione Civium Communilitati sit utile, ut si quis etiam pravisq; Magistratibus non repugnetur? Hoc autem ex eo sit, quod à maiorum etiam Principum dominata plura multò ad Cives Commoda, quam Damna plerumq; perver- niant. Illa itaq; relinqueret atq; abjecere, ut hæc subterfugere possimus; vix est eorum qui publicæ Utilitati consultum volunt. Non recta semper, non legitima imperant populo, legitime qui praefant; Bona aliquid subditorum invadunt, jus violant. Sed perfidae sunt phænomena privatis injuria, ne minor incommodo medeli qui student, in majus incurvant; pluſq; nocteant reipublicæ, quam sibi nec ipsi proficiunt. Imo vero si tale quidpiam à principe fieri contigerit, unde detinente multum, non Cives unius aut alteri, sed ipsa Civitas recipiat, ut hanc malo occurratur, us hoc damnum refaciatur, non protinus ad extrema consugiendum est, non ferro certandum. Morbo enim ipso gravius multò aeq; exortius est hoc Remedium genus. Magis expedit reipublicæ, ut Tyranni, crudelissimi licet, imperio subjecti sint Cives, quam in cervicibus suis.

suis iugum excutianti profus, quam ut Nemini
 omnino parcent, quāmo ut in vi armisq; spes om-
 nes suas ponant. Nihil enim illo rerum humana-
 rum statu tetius singi potest, aut miserius: in quo
 excussæ Rectoris manibus habent cūm sint, Popu-
 lo liberum est, eo quod velit cinq; præcipitem fer-
 ri; & quicquid luaserit libido, id omne, sublatâ
 Legum reverentiâ, Magistratum auctoritate con-
 culegâ, impunè exequi. Pertinet itaq; ad Utilia-
 tam communem, ut malis Regibus non resista-
 tur à Populo; ne commotâ Seditione, gravius ali-
 quod reipublica vulnus inferatur, quam id ipsum
 quod à manu Regiā immisum prius pertulerat.

IV. H E C ferè, atq; his è locis deprompta, sive
 Rationum monstra, quibus ad Obedientiam Ro-
 manos impellit atque urget Apostolus. Quæ qui-
 dem canti ponderis surit, eâ vi pollente, ut non
 uni alicui aut hominum Ordini, aut Genti, aut
 Ætati aptentur; sed Omnibus, quo cunque loco,
 aut tempore, seu vixerint, seu vixi sint, Christi-
 anis convenient. Ne quis enim, qui aliis Legibus
 aliquando uteatur, aliis Magistribus subesse;
 ne quis, inter Cives qui eminenter paulò, qui aut
 Dignitate, aut Potentiâ, aut rerum Copiâ excellereret,
 patendi necessitate se non adeò ac ceteros constra-
 ctum putaret; sententiam suam verbis ita expressis
 clavisq; aperuit Paulus, ut nulli omnino subditorum,
 siu

ex parte quâ subditus sit, excusandi officii sui locum relinquat. OMNIS, inquit, ANIMA Potestatibus sublimioribus subdita sit. Quisquis is est, qui legitimæ alterius potestati subjectus vivit; quâcunq; sorte & conditione fuerit, in quocunq; honoris loco positus, ad quercunq; imperii gradum (qui tamen summo subsit) electus; noverit se Præcepti hujuscce comprehensione includi, hujus Formulæ vi, pari ac cæteros jure, prorsus teneri.]

AT verò (inquiet aliquis) tam latè patet, ita quaquaversum se diffundit Præcepti hujuscce vis, ut nullis usquam circumscripta sit finibus? nullus, utcunq; res humanæ ceciderint, parendi statuatur modus? Una hæc est inter omnes officiorum Formulas, à quâ ne transversum quidem unguem liceat discedere? Quid si Rempublicam, cui conservandæ destinantur Principes, pro libidine suâ ipsi lacerent ac pessundent? Quid si Jura omnia, humana atq; divina, pervertant? si in Civium capita ac Fortunas immaniter sœviant? si id moliantur, ut Patriam alienæ dominationi nefario scelere subjiciant? annon populo licebit his conatibus obviam ire? hoc amentiaz refrænare? hanc à se perniciem pestemq; depellere? Sunt sanè qui licere hoc contendunt, Viri graves & boni; quíq; in tundis Regum Juribus, in reprimendâ Populi Licentiâ multam ipsi operam atq; utilem posuere. Re-

etēne, an fecerint, penes alios sit Judicium. Me quod attinet, ne eadem hīc loci inculcem, multa sunt quæ nunc dicentem impediunt; plura etiam, quæ, si apud Populum habenda esset Concio, impediunt.

CONVENIT certè, Verbi divini Interpretes, Ratiocinationes suas omnes ad Scripturæ normam exigere. Sacris autem Scriptoribus solenne est, ipsa quidem Officiorum Præcepta diligenter tradere, acriter urgere; non itidem Exceptionibus corundem vim frangere, imminuere autoritatem. In hoc ipso quo versamur argumento, multa nobis Sacrae Literæ suggestur, de Imperii humani Origine ad Deum referendâ, de Regum Potestate non temerandâ; multa habent, quæ Principes populo magis suspiciendos, populum Principi reddant parentiorem. Quando autem, quibuscq; de causis Magistratum imperia detrectare, nosmetipsos in libertatem vendicare liceat, ne verbo quidem indicant—nisi cùm aliquid ab hominibus forte imperatum fuerit, latis à Deo legibus contrarium: Id ubi acciderit, quid agendum sit, Petri vox illa declarat, *Obedire oportet Deo magis quam hominibus.* Num qua alia sit Causa, ob quam Nodus ille, Subditos Regibus suis devinciens, aut penitus dissolvi possit, aut quoquo modo relaxari, ab Apostolis, inquam, opinio filetur. Sileri adeò par est &

à Nobis, qui, in prædicandâ Evangelii doctrinâ, Apostolorum vestigiis insistere debemus. Petenda sunt Ista (si quidem peti necesse sit) à Jurisconsultis, à Thesum Politicarum tractatoribus ; è Legibus, è Rerumpublicarum Formis, suæ cuíq; genti propriis, tanquam è fonte suo, sunt haurienda : è Scripturâ certè peti non possunt, quæ, cùm de his officiis hujus limitibus nihil quidquam tradiderit, ad eos signandos definiendosq; velit, nolitve, non debet trahi. *Admone Populum* (inquit Paulus, ad Titum scribens) *Principibus & Potestatibus subditos esse, dicto obedire* : Ut autem moneret populum Titus, Quâ Occasione, Quo rerum statu *Principibus non subditum esse, non obedire sit licitum* ; id verò illi nusquam præcepit Apostolus.

Constat quippe hortatore atq; impulsore quopiam non egere populum, in istiusmodi rebus, quibus ipsi per se satis student. Fractio potius opus est, quo reprimantur, quâ Calcatibus, quibus incitentur proclives eorum ad seditionem animi. Ita fere omnes à naturâ comparati sumus, ut in exquirendis Effugis, per quæ officiorum quasi septem cancellis, elabi possimus, in indagandis Distinctionibus, quibus Christianæ Disciplinæ mitigetur severitas, mirè simus sagaces ; neq; alias solertia acumine id agimus, quâm cùm Ei, qui Magistratum habet, cedere in omni re ac patere jubemur.

Haud multū expedit itaq;, hæc nos ab aliis studiōsè doceri, quæ etiam sine magistro, naturâ ipsâ duce, facile discimus, atq; avidè haurimus. Disceptatorum quorundam Moralium meritō culpatur subtilitas, quâ, non arceri ab illico homines, sed potiū erudiri putantur, quâm prope ad peccatum absq; peccato liceat accedere. Neq; ego Illum in minori culpâ esse arbitror, qui accuratè disputat, Quatenus summo reipublicæ gubernatori à nobis resisti possit, ita tamen ut perduellionis simus minimè rei. Perinde id mihi esse videtur, ac si quis apud Milites verba faciens, Quas ob causas iis signa impunè deserere, præsidio ac statione suâ cedere, imperatorum mandatis non obsequi, aliquando & repugnare sit licitum, omni oratione disquirat: perinde est, ac si quispiam Libertatis humanæ Patronus ac Vindex, multis argumentis, multis distinctionibus egregiè caveret, ne Liberi Serviq; non intelligant, quid iis contra Parentes ac Dominos sit concessum; quâ ratione, quot modis, arctissimo illo, quo tenentur, officii vinculo possint exolvi. Sit quidem in istis, quæ argutè in hanc rem afferantur, sani aliquid ac sinceri, habeant quandam verisimilitudinem; ita tamen piis autibus molesta sunt, ita hominum impurorum virtiis ac cupiditatibus adblandiuntur, ut raro admodum apud Eruditos differi, vix unquam cum imperitâ multitudine communicari, atq; habitis ad populum Concionibus exponi debeant.

V E-

VERUM esto, concedatur hoc aliquando non
inhonestè, non indecorè fieri posse: ut tamen hisce
Pauli verbis, tanquam ansâ aliquâ ad id utatur,
cui unquam sano ac simplici in mentem venerit?
Percurrentur omnes tum Veteris, tum Novi Fæ-
deris Paginæ; non aliis quispiam in iis reperietur
locus, ubi quæ summam Rerum tenentibus deben-
tur Officia, & accuratè adeo expendi constat, &
tam vehementer suaderi, & tantâ undiq; argumenti-
torum copiâ muniri. Perversè itaq; (ne dicam,
absurdè) agunt, qui, inde arreptâ (non datâ)
occasione, de Magistratibus in ordinem cogendis
prolixè disputant; qui hoc ipso in solo, tanquam
omnium maximè opportuno, Machinas suas fi-
gunt, quibus Arcem Regiæ Potestatis impetant
atq; oppugnant. Mihi certè religio est, etiam post
explicatam abunde Pauli doctrinam, ea, quibus
infirmari quovis modo videatur, hic in fine ora-
tionis leviter attingere: quanto gravius peccant,
qui quod ab Apostolo, verbis disertis, & magno
cum animi ardore præcipitur, id omnino præter-
volant; quicquid autem ad comprehendendam Apo-
stolici præcepti amplitudinem excogitari possit, id
scilicet acutè rimantur, id acriter persequuntur,
& toto orationis cursu copiosè enarrant.

Quicunq; ista Apostoli ejusdem innotia exponenda
susciperet; Servi, obedite per omnia Dominis Carnalibus;
Filiis,

obedite Parentibus per omnia, hoc enim placitum est
Deo obâ re ipsâ ut opinor, paulò aberraret, si in
hoc unum incumberet, ut Liberis ac Servis palam
fieret, quoties illis cum veniâ, etiam cum laude,
simorigeris esse liceret.

Quæ Castrensis disciplina atq; imperii sit vis,
Centurionis illius Evangelici verba significant: *Ego*,
inquit, *homo sum sub potestate constitutus, habens sub*
me milites; *Ego dico huic, Vade, et vadit;* *Ego* alii,
Keni; *Ego venit;* *Ego serva meo, Fac hoc;* *Ego* facit.
Quisquamne est, qui, proposito hoc apud militum
cohortes dicendi Thermate, tunc demum argumento
atq; officio suo pulchre se satisfecisse existimet, si
ea omnia, quibus imperandi jus, atq; parendi ne-
cessitas quoqua modo minatur, enumeret? de
Sacramento interim Militaris sommâ religione, de
obsequio exercituum Ducibus legitime debito nihil
quidquam afferat, nihil exponeat? Qui in Sacris
Literis explicandis ita versantur, non nisi lucem, sed
viam inferunt, Ecclæmpadmovent, quo, quæ mi-
nimè dixerint, senserintve, cogantur fateri. Verita-
tem, primum Scripturæ ipsius quasi voce & indicio
pœficiant, respiciunt þat ei deinde, tanquam adhi-
bitis, quibusdam tormentis, alienissimæ quæq; ex-
primant atq; elidant. hoc bi

sub Antrœ adhuc, ac hæc via tandem in rem mihi
suppeditata argumenta, Ecclesia doctrina, & An-
tiquæ,

tiquæ, & Nostræ; Temporum etiam, in quæ incidimus, ratio. Hæc tamen, cùm longius jam evagata modum fere excesserit oratio, strictum ac breviter percurram.

Inter omnes, qui primis Ecclesiæ sacerulis claruerent Scriptores, non occurrit, qui noxio hoc alimenti genere Gregem sibi commissum paverit; qui Sacris Literis abuteretur ad serendas inter populum opiniones, de Juribus suis quocunq; modo tuendis, de Regibus, si opus fuerit, etiam per vim coercendis. Et tamen istis scriptis temporibus, cùm hujusmodi doctrinæ animis hominum se facile insinuassent, essentq; acceptissimæ: cùm scilicet variæ accidèrent rerum publicarum Vices atq; Conversiones; cùmq; ii dominarentur Principes, qui, Cibis pessime tractatis, tantum ab illis obsequii promereri videbantur, quantum summo jure possent vendicare.

Inter Homilias, Ecclesiæ nostræ auctoritate firmatas, sunt, quæ Subditorum erga Reges officia præscribunt, non paucæ; est etiam, ubi de hoc ipso Pauli præcepto non parè agitur. Multa indidem deplomi possunt, quæ populum, offici non satis memorem, cohibeant; nihil, quod inflammet. Nusquam nos admonent, ne Libertatis, ad quam nati factiq; sumus, studium negligamus; ne iis, qui Republicæ præsunt, nimium parea-
mus.

EA demum est Rerum, ea Temporum, in
 quibus versamur, Ratio, ut cūdendis his Argutiis,
 diſseminandis hujusmodi Doctrinis, minimè videa-
 tur opportuna. Libertatem studiosè satis colimus,
 amplectimur, tuemur; periculi nihil quidquam est, ne
 illam non suo pretio æstimemus: Id potius pertimes-
 cendum, ne liberius paulò quām par est (quām aut
 Christianos deceat, aut bonos Cives) & sentiamus,
 & vivamus; id cavendum, ne Libertati injecta à
 legibus fræna eò usq; laxemus, donec in Licentiam
 erumpat, omnia permisceat, ac perturbet, & se
 ipsa tandem suis quasi manibus confodiat, ac peri-
 mat. Quod Galatis à Paulo dictum est, quod
 Advenis dispersionis à Petro, hoc Nobis non mi-
 nus appositè dici possit; *Vos in Libertatem vocati
 estis, Fratres; tantum ne Libertatem in occasionem de-
 tis carni, sed per Charitatem servite invicem—Quasi
 liberi, & non quasi velamen habentes malitiae, Liberta-
 tem; sed sicut servi Dei.* Hæc audire convenit pa-
 cis Christianæ Sectatores, hæc effari Nuncios ac
 Praecones; hæc Ordini nostro vitæq; Instituto
 sunt apta, hæc Moribus his, Temporibuscq; ac-
 commodata; hæc Deo placitura, atq; Hominibus
 profutura. His itaq; edocendis toti vacemus, atq;
 inhæreainus. Si qui verò sint, qui quasi Tubâ
 Evangelicâ Classicum canere ament, qui effrænes
 vulgi animos ad ferociam ultra stimulent ac prori-
 tent,

Item, etiam ecclesiis funes adiuvabant; quia in case ad hoc opus se adiutorient, quia auctoritate fratrum quibus exemplis adiutoriis, & sonantes clangas insuperant, Ipsi videlicet: *Musici* & *suonatori* probat: *Nos autem taliter Confessores esse nobemus, neque Ecclesia Dei.*

APRIL 1. Vobis, & fratrum vestrum, & ceteris libe-
li eius recitandis. *Quod quis in Timo-*
thetum Timonis, in illo primum scripsit: Nós
etiam, qui in partem ejusdem ministerii veni-
mus, pertinere arbitremur. Arguere, & cauca unius-
quisq; nostrum, FRATRES in CHRISTO DI-
LECTISSIMI, & auribus avidis accipiat & ani-
mo penitus infigat! Timotheum Apostolus sic al-
loquitur: Testifor coram Deo, & Iesu Christo, qui
judicaturus est: Vivos & Mortuos, & per Adventum ipsius,
& Regnum ejus, predicere Verbum; in ista oppor-
tune, importune; argue, obsecra, increpa, in omni po-
tentiâ & doctrinâ. Erit enim Tempus (imo Tem-
pus jam est) cum janam Doctrinam non sustinebunt,
sed ad sua Desideria coacerbabant suis Magistris, pru-
rientes auribus; & à Veritate quidem auditum aver-
tent, ad Fabulas autem converterentur. Tu vero vigila,
in omnibus labora, opus fac Evangelista, ministerium
*tuum imple. Imo (ut idem Timo scribens) *Hec**

loquere, hæc exhortare, & argue cum omni Imperio.

Nemo te contemnat. Admone Illos Principibus & Po-
testatibus subditos esse, dicto obedire, in emne bonum

compagnos: affecit. Ut hoc fuit in Ecclesiasticis Chil-
lum disfotius, R. n. ipsos fatus faciunt, & Eos
quibusdam, fuit Deus beatus & fatus potens,
quibusdam, fuit Deus fatus. Deinde, ut si
comparatur, Compertum. Amen!

BOOKS Printed for Jonah Bowyer, at the Post
- in Ludgatestreet.

Fourteen Sermons preach'd on several Occasions;
- together with a large Vindication of the Doctrine
contain'd in the Sermon preach'd at the Funeral of
Mr. Thomas Bennet. By Francis Atterbury, D. D. Dean
of Carlisle.

Not included in the said Volume: A Spittal Sermon,
preach'd at St. Bridget's Church, before the Right Ho-
nourable the Lord Mayor, &c.

Prælectiones Chymicæ, in quibus omnes fere Operati-
ones Chymicæ ad vera Principia & ipsius Naturæ Leges
rediguntur, An. 1704. Oxonii, in Museo Ashmoliano
habitæ. A Job. Freind, M. D. Aed. Christ. Alumni.

200 K 2 Printed for James Gaskell, at the
in Fleet Street.

Hereticorum Sermones tractantes de levibus Occidentis
sororibus, with a large Antidiction of the Decretum
Contra Anabaptistam in the Second Part, at the End of
Mr. John's Bemys By William Wicke, D.D. Doctor
of Divinity.

Not intended for the first Volume: A Separate Sermon
tracing the St. Vitus's Grippe, before this Right Ho-
mestyle the Long March.

Prægationes Chymicæ in diversis omnibus tunc Occidentis
opus Chymicæ ad aeris. Tractatio de aliis Maxima Læsi-
tationibus, &c. &c. Oxford, in Mense Iunij, 1600.